

PEQQINNISSAQ PINAVEERSAARTITSINISSARLU PILLUGIT POLITIKKI

Qeqqata Kommunia, 2018

Qeqqata Kommunia

AALLAQQAASIUT

Peqqinnerulersitsinissaq pinaveersaartitsinissarlu, Qeqqata Kommuniani inuiaqatigiit ingerlalluarnissaanni tunngavissatut isigaagut. Innuttaasutta atugarissaarlutik, peqqinnartumillu inuuneqarnissaat kissaatigaarput, taamaattumillu kommunimi illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani **peqqinnarnerusumik inuuneqalernissamut** siuarsaaqataasussamik, peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlu pillugit politikkiliorluta.

Qeqqata Kommuniani 2017-imit 2021 tikillugu Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut naapertorlugu Peqqinnissaq, pinaveersaartitsinissarlu pillugit politikki suliarineqarpoq, innuttaasunullu tamanut atuulluni. Taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni innuttasut tamarmik pitsaasumik sivisuumillu inuuneqarnissaminnik pitsaanerpaanik periarfissaqarnissaat pillugu Inuuneritta II-mi takorluugaq politikkiliornermi aallaavigineqarpoq.

Politikki akimortumik atuutissaaq, kommunimilu tamarmi peqqinnerulersitsinissamik pinaveersaartitsinissamillu suliaqarnermi ataatsimoorussamik sinaakkutaqarluni.

Peqqinnerulersitsinissaq pinaveersaartitsinissarlu ataatsimoorussamik akisussaaffiuvoq, Qeqqata Kommuniatalu peqqinnissaq, pinaveersaartitsinissarlu pillugit politikkiatigut anguniakkat piviusungortinneqarnissaanni anguneqarnissaannilu innuttaasut, peqatigiiffiit, suliffeqarfiit namminersortut kommunilu peqatigiillutik kivitseqatigiittussaallutik.

Qeqqata Kommuniani ilisimavarput, innuttaasunut pisariaqartitsisunut pitsaanerpaamik sullissinissami akimortumik suleqatigiinnissaq pingaaruteqarluinnartoq.

Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlu pillugit politikki, Qeqqata Kommuniani innuttaasut tamarmik peqqinnarnerusumik inuuneqarnissaannut kivitseqataassasoq kissaatigaaraa.

Malik Berthelsen
Borgmesteri
Qeqqata Kommunია

SIUNERTAQ

Peqqinnerulersitsinissap pinaveersaartitsinissallu iluini Qeqqata Kommuniata politikikkut anguniagai, Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlullu pillugit politikkip ersarinnerulersissavai. Immikkoortortat arlaqartut kalluarneqarlutik akimortumik politikkiuvoq.

Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlullu pillugit politikkip siunertaraa:

- Peqqinnerulersitsinissami pinaveersaartitsinermilu kommuni suniarnersoq akissutissiisaaq
- Pingaarnersiutinermi pingaarnertut tunngaviusaaq
- Akimortumik suleqatigiinnermi ataqatigiissitsinissaq qulakkiissavaa
- Innuttaasut, kommunimilu inuiaqatigiit akuutinneqarnissaanni tunngaviusaaq

Ataqatigiisumik iliuseqarneq

Peqqinnerulersitsinissaq pinaveersaartitsinissarlullu immikkoortortat akimortumik suleqatigiinnerisigut kiisalu namminneq kajumissutsiminnik suleqataasut, peqatigiiffiit najukkanilu ingerlatsisut suleqatigalugit ataatsimoorussamik suliassaavoq. Matumani killissat ersarissumik nassuiarluarneqartuaannanngimmata, suliassaq akimortumik suliassaamat unammillernarpoq. Akimortumik suleqatigiinnermi ataatsimoorussamik anguniagaqartoaqartariaqarmat, tamanna pillugu politikkeqartariaqarpoq.

Taamaattumik kikkut tamat peqqinnarnerusumik inuuneqalernissaannik siuarsaataasumik suliamut attuumassuteqartut tamarmik ataatsimik siunnerfeqarlutik, ataqatigiisumik akimortumik, susassaqarfillu tamaasa isigalugit suliniuteqartoqarnissaa anguniagaavoq.

Paasissutissat, paasissutissallu takoriaannaat

Paasissutissat, paasissutissanillu takoriaannarnik siammarsaaneq, peqqinnerulersitsinissami pinaveersaartitsinissamilu suliniutit tamanit ersarissuunissaannut pingaaruteqarput. Peqqinnarnerusumik toqqaanissaq ajornaatsuusaaq, soorluttaaq ilisimasassanut aqqutissat, sammisassaqartitsinissanillu neqeroorutit pingaartinneqassasut.

TUNULIAQUTAA

Kalaallit Nunaanni innuttaasut tamarmik ajunngitsumik sivilisumillu inuuneqarnissaminnut periarfissagissaarnerpaajunissaannik takorluugaqarluni, Kalaallit Nunaanni innuttaasut peqqinnerulernissaannut 2013-imit 2019 tikillugu pilersaarussiaq, Inuuneritta II, peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlullu pillugit politikkip suliarineqarneranut tunuliaqutaavoq.

Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlullu pillugit kommunalbestyrelsip politikkiata, peqqissumik pitsaasumillu inuuneqarnissami tunngaviit aallaavigai, soorluttaaq peqqinneq pillugu WHO-p isumaa aallaavigneqartoq una "Nappaatit iluaalliutillu pinnagit timikkut, tarnikkut inuttullu atugarissaarneq".

Inooriaaserput peqqinnissatsinnut sunniuteqarnerpaavoq. WHO naapertorlugu, 2020-mi nappaatit 70 procentii inooriaatsimit aallaaveqassapput. Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarluk pillugit politikkip, peqqinnerulersitsinissami pingaarnertut aallaavigneqartartoq KRAM, aallaavigneqarpoq. KRAM-i naalisagaagami K tassaavoq nerisaqarneq (kost), R pujortarneq (rygning), A imigassaq (alkohol), M-ilu timersorneq (motion). Peqqissumik inuuneqarnissami pingaaruteqarlunnartunik KRAM-i imaqarpoq, soorluttaaq inooriaaseq patsisaalluni nappaateqalernernut, toqusartullu amerliartornerinik kinguneqartitsinnaasoq.

Nerisat

Ullormi suliassat naammassineqarnissaanni peqqissumik timeqarnissaq nukissaqarluarnissarluk pingaaruteqarput. Peqqinnartunik nerisaqarnikkut inooriaaseq patsisaalluni nappaatit soorlu sukkornermik nappaatit, pualavallaarneq, uummammilu taqqakkut nappaatit pinaveersaartinneqarsinnaapput.

Pujortarneq

Pujortarneq peqqissutsumut iluaqutaanngilluinnarpoq.

Pujortartartut pujortarneq ajortunut sanilliullugit ukiunik arfineq-marlunnik sivikinnerusumik inuusarput. Inuunermi ukiut qulit kingulliit nalinginnaasumik nappaateqarfiusarput.

Pujortarfigitittartut aamma taamatulli atugaqartarput.

Eqqarsarnikkut, misissuinikkut, misilittakkallu aallaavigalugit ilisimasaqarsinnaaneq ikiaroomartup hash-ip appartittarpar, soorluttaaq eqqarsartarneq, ilinniarsinnaaneq malinnaasinnaanerlu innarlertaraa. Marihuanamit cigaretsit pingasut-sisamat, cigaretsinik 20-nisuulli ajoqusisartut ilimagineqartarpoq.

Imigassaq

Imigassaq timimi celle-nut toqunartutut ittarpoq, imigassarlu nappaatinut assigiinngitsunut 60-inut sunniuteqarluni. Naartulluni imigassartortaraanni naartoq qaratsakkut innarlerneqarsinnaasarpog, eqqarsartariaasiat sunnerneqartarluni.

Timersorneq

Timersorneq timiminut tarnermullu iluaqutaasarpog, nappaatinullu pinaveersaataalluni.

Inuit timersortartut tarnikkut timikkullu peqqinnerusarput, timersornerlu ajortunut sanilliullugit sivirusnerusumik inuusarlutik.

Aallerfik: http://www.si-folkesundhed.dk/upload/resultat_final_bagside_web.pdf

Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarluk pillugit politikkip takussutissartaa

ANGUNIAGAQ

- Kommuni kikkeugaluartunilluunniit timikkut tarnikkullu peqqissunik innuttaasulik
- Kommuni peqqinnartumik sammisassaqarluartumik sunngiffeqarnissamut periarfissagissaartoq
- Kommuni peqqissunik suliffeqarfilik

SAMMISAT	Inuuneq tamaat peqqissuseq	Peqqinnartumik sammisassa qarluartumik sunngiffeqarneq	Suliffeqarfimmi peqqinnerulersitsineq
ANGUNIAKKAT	Meeqqanut inuusuttunut ilaqtariinnullu Utoqqaat Navianartumi inissisimasut	Peqatigiiffilerineq Atortussatigut pigisat	Aalaneq, peqqinnartumillu nerisaqarneq Suliffimmi avatangiisit peqqinnartut

ANGUNIAGAQ

- Kommuni kikkugaluartunilluunniit timikkut tarnikkullu peqqissunik innuttaasulik
- Kommuni peqqinnartumik sammisassa qarluartumik sunngiffeqarnissamut periarfissagissaartoq
- Kommuni peqqissunik suliffeqarfilik

Timikkut tarnikkullu peqqissunik inuuneqarnissami ataqatigiissumik pitsaasumillu tunngavissaqartitsinissaq, Peqqinnissaq pinaveersaartitsinissarlu pillugit politikkitigut takorloorneqarpoq. Innuttaasut ulluinnarni inuunerini ataqatigiinnemik pilersitsiniarluni, sunngiffimmi sammisat suliffiillu ilanngunneqarput.

SAMMISAT

Sammisat taakku pingaarnertut takorluukkanut pingasuusunut ataqatigiilluinnarput. Sammisat taakku politikikkut kissaatinit kiisalu inuuneq tamaat peqqinnartumik inuuneqarnissap aallariarfigineqarnerani sunngiffiup suliffiillu eqqarsaatigineqarnerani innuttaasut amerlanerpaat kalluarneqarnissaat aallaavigineqarput.

Inuuneq tamaat peqqissuseq

Inuuneq tamaat peqqinnartumik inuuneqarnissap sammineqarnerani immikkoortuaqqanut pingasunut agguataagaavoq, matumanilu meeraaqqeriviit,

meeqperiviit, meeqqat atuarfii, sunngiffimmi ornittakkat, Majoriaq, Ilaqutariinnut Kiffartuussiivik, peqatigiiffiit, utoqqaallu angerlarsimaffii kommunip ulluinnarni attavigisartagai pineqarlutik. Sammisatigut innuttaasut inuunermi qaqugukkulluunniit inuttut, tarnikkut, timikkullu atugarissaarnissaat immikkut sammineqarpoq.

- Meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu
- Innuttaasut utoqqaat
- Navianartumi inissisimasut

Peqqinnartumik sammisassaqaqarluartumik sunngiffeqarneq

Sammisatigut innuttaasup peqqinnartumik inuuneqarnissamini isumassarsiorfigisinnaasaanik ataatsimoorsinnaanissap qulakkeerneqarnissaa immikkut sammineqarpoq. Timersornikkut atugassarititaasut, nukittuumillu peqatigiiffeqarnikkut innuttaasut peqqinnartumik eqeersimaartumillu inuuneqarnissaannik periarfissinneqassapput.

Suliffeqarfimmi peqqinnerulersitsineq

Peqqinnissap atugarissaarnissallu sulissutigineqarnissaanni suliffeqarfik aallaavissaqqippoq. Sulisunut ataasiakkaanut, suliffeqarfimmut, inuiaqatigiinnullu arlalitsigut iluaqutaasinnaavoq.

ANGUNIAKKAT

Inuuneq tamaat peqqissuuneq

- Kalaallit kulturiat aallaavigalugu peqqinnerulersitsinissamik suliniutinik innuttaasut tamarmik neqeroorfigineqassasut

Meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu

- Meeqqat inuusuttullu amerlanerusut inuunermi unammillernartunik aniguisinnaangorsillugit tatituunngortinneqassasut.
- Meeqqat inuusuttullu pualavallaartut ikinnerusut
- Kommunip nerisaqartitsiviini tamanut nerisassat peqqinnartut neqeroorutigineqartassasut
- Kommunip kantiinanni nerisaqartitsivinnilu ilinniarsimasunik igaffimmioqartitsisoqassasoq.
- Kommunip nerisaqartitsiviini tamani sapaatip akunneranut kalaaliminernik sassaalliutigineqartassasut
- Meeqqat inuusuttullu pujortarneq ajorlutik inuuneqarnissaminnik toqqaasut amerlanerusut
- Anguniagaqartumik suliniuteqarnikkut pujortartalinnginnissamut pinaveersaartitsinerup nukittorsarnissaa
- Meeqqat inuusuttullu tamarmik inuunermut hash-imik aanngajaaniutinullu atuiffiunngitsumut akuersaartuusut (gassimik benzinamillu naamaarneq)
- Meeqqat inuusuttullu ikinnerusut imigassamik ulorianartumik atuisut, inuusuttullu akornanni imigassamik misiliisarnerup kinguarsarnissaa

- Tarnikkut nakuusernerit, atugarliortitsinerit pimmatiginninnerillu unitsinneqassasut, pinaveersaataasumillu oqaloqatiginninnerit neqeroortigineqartarlutik
- Nerisassat peqqinnartut, pujortarunnaarneq, imigassanik atuinikinnerunissaq, timersornissallu pillugit paasisitsiniaasarnikkut kajumissuseqalersitsineq.
- Meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu tarnikkut peqqissuunissaat anguniarneqassasoq
- Imminut toquttarneq pinaveersaartinneqassasoq, pinaveersaataasumillu oqaloqatiginnittarnissat neqeroortaassasut
- Kinguaassiutitigut atornerluisarnerit kanngutsaatsuliernerillu unitsinneqarnissaat, ilaqutariillu immikkut pisariaqartitsisut naleqquttumik ikiorneqassasut.

Utoqqaat

- Utoqqaat kalaaliminernik sassaallerfigineqartassasut
- Utoqqaat illup iluani silamilu aalanissaminnut periarfissaqassasut
- Utoqqaat tarnikkut atugarissaartinneqassasut, nammineersinnaanerunissamullu ikiorneqarlutik

Navianartumi inissimasut

- Suliffissaaleqisut inuusuttullu peqqinnarnerusumik inuuneqarnissaq pillugu suliniutinik neqeroorfigineqartassasut
- Innuttaasut atornerluisut katsorsartinnissamik neqeroorfigineqartassasut, atuiunnaarneminnillu attassiinnarnissaannut ikiorserneqartassasut
- Innuttaasut innarluutillit sunngiffimmi sammisassanik neqeroorfigineqartassasut

Peqqinnartumik eqeersimaartumillu sunngiffeqarneq

- Innuttaasut tamarmik ullut tamaasa timersortarnissaminnik periarfissaqassasut

Peqatigiiffilerineq

- Kommunimi peqatigiiffilerinissamut piumasaqaatit pitsaasut pilersinneqassasut
- Nammineq kajumissutsiminnik suliniutillit tapersersorneqarnissaat qulakkeerneqassasoq
- Meeqqat inuusuttullu amerlanerusut sunngiffimmi sammisaqarnissamik toqqaassasut
- Nammineq kajumissutsiminnik suliniuteqartartut amerlisarneqarnissaat pillugu sungiusaasunut, sungiusaasullu ikiortaannut pitsaasumik atugassaqartitsinissaq qulakkeerneqassasoq

Atortussatigut pigisat

- Aalanissamut timersornissamullu pinngortitap atorneqarsinnaanissaanut periarfissanik pilersitsineq
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu timimik aalatitsinissamut periarfissanik pitsaasunik pilersitsinissaq
- Aalanerunissamut avatangiisit isummersuisitsisoq kajumissuseqalersitsisorlu
- Nerisassat peqqinnartut, pujortarunnaarneq, imigassanik atuinikinnerunissaq, timersornissallu pillugit paasisitsiniaasarnikkut kajumissuseqalersitsineq.

Aalaneq, peqqinnartumillu nerisaqarneq

- Inuummarissaatut suliaat ersarissumik piumasaaqateqarnikkut sinaakkutissaqartitsinikkullu qulakkeerneqassasut
- Suliffeqarfimmi timimik aalatitsisinnanissap periarfissanngortinnissaa
- Kommuni kantini tamani nerisassat peqqinnartut saqqumissasut
- Sulisut amerlanerusut inuunermik pujortarfiunngitsumik toqqaassasut
- Pujortarunnaarnissamut, timigissarnermut peqqinnartumik nerisaqarnissamut, uippakajaalinnginnissamullu qaammarsaanikkut kajumissuseqalersitsineq

Suliffimmi avatangiisit peqqinnartut

- Timikkut tarnikkullu suliffimmi avatangiisit pillugit sulinermi avatangiisinut inatsimmi piumasaaqatinik naammassinnissasugut
- Sulinermi avatangiisit, atugarissaarnissallu pitsanngorsartuarneqarnissaa sulissutiguassagipput
- Suliffimmut nuannarinnineq qaffallugu, napparsimallunilu sulinngitsoortarnerit pinaveersaartillugit
- Peqqinnerulersitsinissamik suliniutinut sulisut peqataatinneqassasut